

Satı Kadın

Sakarya Harbi kazanılmış, fakat Büyük Taaruz yapılmamıştı. Atatürk'ün İstanbul'dan Adapazarı'na gelen annesi ve kız kardeşini Adapazarı'ndan almış, onunla birlikte dönüyorduk.

Çok sıcak bir yaz günü olduğu halde, halk her uğradığımız köy ve kasabalarda yollara dökülüyor ve Büyük Kumandanı görmek için birbirleriyle adeta yarışıyorlardı. Atatürk de; birçok yerde arabalarından inerek onlarla konuşuyor, hal hatır soruyorlardı.

Ayaşı geçtikten sonra Kazan köyüne gelindi. Orada da halk Atatürk ve ailesinin geleceği duymuş, yollara dökülmüştü. Köye gelince Atatürk; arabalarından inerek köylülerle konuştular ve bir ağaç altında biraz dinlenmek istediler. Bu arada köy muhtarını sordular. Esmer, orta boylu bir kadın, elinde ayran güğümleri olduğu halde, "Muhtar benim Paşam," dedi. Muhtar olan kocası askere gitmişti. Köylüler de bu kadını muhtar olarak tanıdılar. O da kocasının muhtarlığını sürdürüyormuş. Bu cevap, Atatürk'ün çok hoşuna gitti.

Bu köylü kadını, gayet rahat bir şekilde, "Paşam köyümüze hoş geldin, safa geldin, şeref getirdin," diyerek, güğümlerden bir tase ayran doldurup ayakta ve Ata'nın huzurunda rahatça içti. Sonra da başka bir tase ayran doldurup, "Paşam ayranımız temizdir. Rahatça içebilirsiniz," diyerek Atatürk'e ve etrafındakilere eliyle ikram etti.

Eski Türk adetlerine göre ev sahibi, çok sevdiği, saydığı bir kişiye yenilecek veya içilecek bir şey ikram ederse, önce ondan kendi yer veya içer; sonra misafirine ikram edermiş. Hatta ikram edeceği şey yenilecek bir şeyse, tepsi veya tabaktan önce ev sahibi kendi bir lokma alır, onu yutar, sonra da kaşıkla aldığı o tarafı misafirine çevirir, "Buyrun başlayalım," dermiş. Bunun manası bu yemekte sana zarar verecek herhangi bir şey yok. Eğer varsa önce bana zarar versin. Öldürecekse önce ben öleyim. Sen yeme ve ölme manasını taşırmış.

Eğer ikram edilecek şey ayran gibi, süt gibi içilecek bir şeyse Satı Kadın'ın yaptığı gibi önce ev sahibi ondan bir tas veya bardak alıp içer, sonra misafirlerine ikram edermiş. Satı Kadın da böyle yaparak Ata'ya ayranını ikram etmişti. İlk bardağı kendi içerek, senin sağ kalman için ölünecekse ben öleyim, sen yaşa demek istedi.

Bu bilmiş ve erkek gibi olan kadın, Satı Kadın'dı.

Atatürk, bu Satı Çırpan isimli kadını unutmamışlardı. 12 yıl sonra 5 aralık 1934 yılında çıkan 2598 sayılı yasa ile, kadınlara seçme ve seçilme hakkı verilince, Atatürk tarafından buldurulmuş ve milletvekili adayı gösterilmişti. Böylece ilk kadın milletvekillerinden biri olarak Meclis'e giren Satı Kadın; Meclis'te birçok çalışmalara katılmıştır.